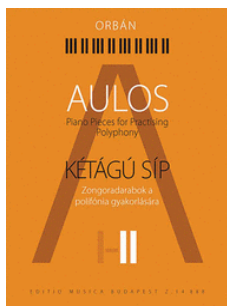
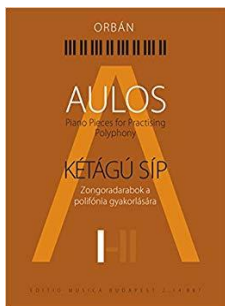

GONDOLATOK ORBÁN GYÖRGY: AULOS CÍMŰ ZONGORADARABOK SOROZATÁRÓL – ERDEI MÁRTA CD- FELVÉTELÉNEK HALLGATÁSA KÖZBEN

Orbán György zeneszerző **AULOS – KÉTÁGÚ SÍP** című zongoradarabok sorozata

egészen különleges, más zenei összeállításhoz nem hasonlítható élményanyagot nyújt.* A két kötetben megjelent több mint 30 zongoraműből nem csak a jelen, hanem zenei múltunk szelleme is sugárzik, amely közegben a Szerző olyan biztonsággal mozog, hogy tökéletes idegenvezetőként fogja kezünket, és vezet bennünket, hogy évszázadok zenéjének gondolkodásmódjával kapcsolatba kerüljünk. A polifónia világából indulunk, és kinyílik a tér és idő, ráláthatunk annak számtalan, de egyaránt fontos ismertető jegyére, az elmúlt, fél évezredben betöltött formájára, szerepére. Utunk során a Szerző részesévé tesz bennünket előttünk élő generációk által használt zenei *folyamatok* felfedezésére. Mindezt oly megnyerő módon teszi, hogy kedvünk lenne azonnal többet tudni az eddig távolinak hitt, élményt nem jelentő évszázadokról. Ez a sorozat arra hivatott, hogy újra élővé varázsolja, amiről ma múltként beszélünk, és életteli kapcsolatba kerülhessünk e számunkra távoli időkkel.

Prelúdium, korál, fughetta, fúga, toccatina, ária: ezek a fogalmak minden muzsikusszá számára ismertek. De itt, a kottában egyúttal („Tartalom másképpen” cím alatt) megkapjuk az ismert, de szárazabbnak érzett címek után az adott darab színesen felöltöztetett, megszemélyesített cím-változatát is. (Elég csak egy-két apró példa, ami képszerű, sőt időnként mosolyra fakaszt: az I. füzetben a „Fughetta” című rövid kis darab roppant találóan „Süldő fúga” baráti nevet is megkapta. A II. füzetben a „B-dúr capriccio” másképpen *komplementer ritmus, karambolla*” címmel is felkelti fantáziánkat.)

Az is világossá válik, hogy ugyanaz a dallam kíséretének hangvételével mennyire más tartalmat hordoz. Jól példázzák ezt a *Tájkép három változatban* című művek: *Tájkép verőfényes álomban* (II./7), *Tájkép didergő télben* (II./8.), . . . és *ahogy a köd felszáll* (II./9.). Mondhatjuk, hogy látni is tanít ez a három zenedarab, mert ugyanaz a táj, amelybe mindig vissza-visszatérünk, az idő forgandóságában más-más oldalát, más színben és tartalommal mutatja meg. Az előadó feladata is ez lesz majd.

A kiadványban a Szerző, mielőtt a zenéhez, a kiválasztott darabhoz lapozunk, már más módon is gondoskodik a kapcsolat megteremtéséről. Rövid, találó, és mindenki által érthető ismertető szöveggel, sőt frappánsan bemutatott fantáziát felébresztő rajzokkal konferálja be a darabban megkomponált történetet. Röviden idézni szeretnék a Szerző műről írott

gondolataiból, nála jobban és érthetőbben, egyszerűbben, senki nem tudja a gyűjtemény lényegét szavakba foglalni. „Magától íródott meg ez a sorozat, mely nem más, mint vallomás a többszólamúság iránti csodálatomról.” – írja Orbán György. „A gyűjtemény áttekinti a polifónia technikai fogalmait (imitáció, fuga, stretto, tükröfordítás, augmentáció, diminúció, kettős ellenpont, látens polifónia, kettős fuga, hármás fuga), de foglalkozik a polifónia tipikus eszközeivel is (permutáció, szinkópa, komplementer ritmus, stb.) Ezek ugyan nem csak a polifónia sajátjai, ám ott jelenlétiük meghatározó. Külön darabok illusztrálják a cantus-firmus - jellegű dallamok (korál, népének) beágyazását a polifon szövetbe” ('heterogén polifónia')”.

„A darabok eszköztára barokk, de hangvételében a romantika felé hajlik.”

A sokféle polifon fogalmazási lehetőség közül pontosan tudjuk, hogy melyiknek bemutatására irányul a Szerző figyelme, hogy a játékos fantáziavilágának milyen építkezés ad majd keretet, amellyel olyasmit fedeztet fel velünk, amit eddig észre sem vettünk.

Úgy gondolom, a Szerzőt – talán nem is tudatosan – két fő cél is vezérelhette, melyek elválaszthatatlanok, egyenrangúak, és melyeknek eléréséhez csak a zene segít hozzá. A két síp szimbóluma lehetne az ész és szív, gondolkodás és érzelemvilág együttesének, ami nem más, mint az emberré formálódás maga. A görögöknek ez a csodahangszere, a kétágú síp, *aulosz* – bár szerepe és használati módja távolról sem ez volt – talán burkoltan, vizuálisan e gondolatot is megjelenítheti.

A darabok nehézségi foka szerint a zongora játékát középfokon már elsajátított muzsikusok, felső osztályos zeneiskolások, szakközépiskolások örömmel vehetik birtokba ezt a gazdag és új felfedezésre váró világot. A második kötet végéhez közeledve a hangszerjáték szempontjából igényesebb, nehezebb művekkel találkozunk.

Az ismerkedést és a tanulást segíti, megkönnyíti az, hogy a két kötet valamennyi darabjából az írországi Dublinban elkészült egy CD, melynek előadója Erdei Márta zongoraművész.** Erdei Márta magáévá tudta tenni ezt a sokrétű gazdag zenei világot. A CD-n a művek gyönyörűen, karakteresen, emellett csodálatos hangú hangszeren szólnak meg. Előadása mindvégig poétikus, ha kell virtuóz, az adott mű szellemében megnyerően játékos, vagy ha a zene magasrendűbb szférákba visz, áhítatot sugall. (Egyik legszebb darab a sorozatban a 150. genfi zsoltár, I./8). A CD-n megszólaló művek minden bizonnyal a Szerző elképzelését képviselik. Így biztos útmutató és példaértékű vezérfonal lehet mindenki számára.

Mi az üzenete az *Aulosz* című sorozat két kötetének? Selmeczi György zeneszerző a következőképpen adott választ erre a kérdésre:

„Orbán György munkássága messze túlmutat a puszta szakmai kérdéseken, és egyfajta egyetemességre törekszik. Szellemi létezésünkre kihat az, hogy felvállalja az európai kultúra hagyományainak monumentális, évezredes konstrukcióját és folyamatát. Egyfajta kultúrtörténeti áttekintést is ad.”

Úgy gondolom, hogy a különböző technikákat az előzmények folytatásaként az adott korszak termelte ki, ahol a mindennapi emberi kapcsolatrendszer, gondolkodás is a mainál

sokkal differenciáltabb lehetett. „*Orbán György zeneszerző, a zene eszközeinek felmutatásával szembe mer menni az egyre 'gagyisodó' mai világ végtelen erőivel.*”

Kérdés, hogy a zenész társadalom a jövő generáció emberré formálásának érdekében felvállalja-e ezt a nehéz és életre szóló feladatot? Ez lenne a zenetanítás lényege.

A sorozattal való elmélyült foglalkozás segítségünkre van ebben.

*A kiadvány megjelent 2014 márciusában az Editio Musica Budapest kiadó gondozásában. A kötet ajánlása: *Lakos Ágnesnek és tanítványainak*. Az ősbemutató 2013. május 3-án volt Szentendrén, a Vujicsics Tihamér Zeneiskolában. Az eseményről szóló beszámoló: [Dr. Ábrahám Mariann: Kétágú síp. Orbán György zeneszerző új zongoramű-sorozatának bemutatója a szentendrei Vujicsics Tihamér Zeneiskolában, 2013. május 3-án\(pdf\)](#), Parlando, 2013/3. sz.

**A hanglemez megvásárolható az EMB terjesztésében, valamint a kotta mellékleteként is (CD 14898).

Ábrahám Mariann